

STATISTIKENS FRAMSTÄLLNING

Arbetsmiljöundersökningen

Ämnesområde
Arbetsmarknad

Statistikområde
Arbetsmiljö

Produktkod
AM0501

Referenstid
2024

Kontaktuppgifter

Statistikansvarig myndighet	Arbetsmiljöverket
Kontaktinformation	Dennis Webstedt
E-post	Dennis.webstedt@av.se
Telefon	010-730 90 00

Innehåll

1	Statistikens sammanhang	3
2	Undersökningsdesign	3
2.1	Målstorheter	3
2.2	Ramförfarande	3
2.3	Förfaranden för urval och uteslutning	4
2.3.1	Urvalsförfarande.....	4
2.3.2	Uteslutning från insamling (cut-off)	4
2.4	Insamlingsförfarande.....	4
2.4.1	Datainsamling	4
2.4.2	Mätning.....	4
2.4.3	Bortfallsuppföljning	5
2.5	Bearbetningar.....	5
2.6	Granskning.....	6
2.6.1	Granskning under direktinsamlingen	6
2.6.2	Granskning av mikrodata och insamlade statistikvärden.....	6
2.6.3	Granskning av makrodata	6
2.6.4	Granskning av redovisning	6
2.7	Skattningsförfarande	6
2.7.1	Principer och antaganden	6
2.7.2	Skattningsförfarande för målstorheter.....	7
2.7.3	Skattningsförfarande för tillförlitlighet.....	7
2.7.4	Röjandekontroll	7
3	Genomförande	7
3.1	Kvantitativ information.....	7
3.2	Avvikelser från undersökningsdesignen	8
	Bilagor	8

1 Statistikens sammanhang

Arbetsmiljöverket har regeringens och riksdagens uppdrag att se till att arbetsmiljön uppfyller de krav som finns i arbetsmiljölagen om att alla ska ha en bra och utvecklande arbetsmiljö. Statistiken skall ge underlag för att besvara olika frågeställningar inom arbetsmiljöområdet och ge underlag för prioriteringar av olika arbetsmiljöinsatser. Den skall även ge tillgång till referensdata som kan användas vid lokala kartläggningar samt ge allmän information om arbetsmiljöförhållanden.

Närliggande undersökning är Arbetsorsakade besvär som syftar till att kartlägga de hälsoproblem som orsakats av arbetet samt den officiella arbetsskadestatistiken som bygger på anmälda arbetsskador. Arbetsmiljöundersökningen görs från och med 2024 som en självständig undersökning med urval och bakgrundsinformation från Befolkningens arbetsmarknadsstatus (BAS) och Registret över totalbefolkningen (RTB) utnyttjas vid framställning av statistiken.

I detta dokument beskrivs översiktligt design och genomförande av Arbetsmiljöundersökningen (AMU). Dokumentet kompletterar *koalitetsdeklarationen* för Arbetsmiljöundersökningen som finns tillgänglig på www.av.se under rubriken [Arbetsskade- och arbetsmiljöstatistik - Arbetsmiljöverket \(av.se\)](http://www.av.se).

2 Undersökningsdesign

2.1 Målstorheter

De statistiska målstorheter som primärt skattas redovisar andel personer med olika arbetsmiljöförhållanden. Exempel är andel sysselsatta som har någon typ av arbetsmiljöproblem.

2.2 Ramförfarande

Registret Befolkningens Arbetsmarknadsstatus (BAS) utgör ramen för Arbetsmiljöundersökningen och från detta hämtas målpopulationen. Ramen för arbetsmiljöundersökningen är alla folkbokförda personer i Sverige, i åldern 16–74 år, som mellan januari och maj 2024 var sysselsatta enligt BAS. Dessa personer ska även ha funnits i versionen av Registret över totalbefolkningen (RTB) som avser 2024-06-30. En del övertäckning sker då det går en tid mellan urvalstillfället och enkätutskicket. Övertäckningen identifieras och plockas bort ur urvalet och påverkar därför inte skattningarna. Viss undertäckning finns för dem som blivit sysselsatta mellan urvalstillfället och enkätutskicket.

RTB innehåller demografiska variabler (till exempel kön, ålder och boendeort) som påverkar urvalsdragningen. Variablerna används

även som bakgrundsvariabler samt som indelning för redovisning. Registret uppdateras dagligen via aviseringar från folkbokföringsmyndigheten (Skattemyndigheten) om födselar, dödsfall, flyttningar inom landet, in- och utvandringar. Observationsobjektet är individer och det är inte någon skillnad på observationsobjekt och uppgiftskällor.

2.3 Förfaranden för urval och uteslutning

2.3.1 Urvalsförfarande

Urvalet till Arbetsmiljöundersökningen 2024 består av 62 000 personer, 16–74 år, som har klassats som sysselsatta enligt BAS under perioden januari till maj 2024. Dessa personer ska även ha funnits i versionen av Registret över totalbefolkningen (RTB) som avser 2024-06-30. Urvalet är stratifierat efter näringsgren, kön och ålder. De som ingick i urvalet fick också svara på huruvida de faktiskt varit sysselsatta någon gång under året. Detta gjorde att övertäckning, till följd av eventuella skillnader mellan egenupplevd sysselsättning och registerbaserad sysselsättning kunde identifieras och tas bort. De svarande har besvarat frågor via en post- eller webbenkät.

2.3.2 Uteslutning från insamling (cut-off)

Ingen del av målpopulationen utesluts från insamlingen.

2.4 Insamlingsförfarande

2.4.1 Datainsamling

Uppgifterna samlas in direkt via webb- och postenkät. Enkäten innehåller 82 frågor. Tillsammans med enkäten skickas ett missiv och sedan ytterligare 3 påminnelser. Enkäten kan besvaras via webb eller på papper. I webbformuläret finns hoppinstruktioner programmerade.

2.4.2 Mätning

I enkäten ställs exempelvis frågor om hur länge man arbetat i yrket, i vilken grad man upplever arbetet som stimulerande eller ansträngande samt om datorarbete.

Enkäten omfattar följande områden:

- Allmänna frågor om arbetet
- Möjlighet att påverka och trivsel
- Arbetsituation
- Arbetsställningar och arbetsrörelser
- Fysisk arbetsmiljö
- Utbildning och lärande

- Arbetsmiljöarbete
- Företagshälsovård
- Funktionsnedsättning
- Arbete och sjukdom/återhämtning/hälsa
- Upplevelser av arbetet

De frågor och svarsalternativ som ingår framgår av formulären i bilaga 1 och 2.

Det finns även en beskrivning av variabler och värdemängder på www.metadata.scb.se, under *Arbetsmiljöundersökningen*.

2.4.3 Bortfallsuppföljning

Saknas alla värden för en person är det frågan om objektsbortfall; saknas enbart vissa värden, handlar det om partiellt bortfall. Fortsättningsvis avser bortfall samma sak som objektsbortfall.

Objektsbortfall kan uppkomma vid enkättillfället.

Totalt tillfrågades 62 000 personer i åldern 16–74 år om att svara på arbetsmiljöfrågorna. Av dessa var 16 203 personer i åldern 16–64 år, den grupp som är fokus i arbetsmiljörapporten. Totalt antal som svarade var 16 203 personer i åldern 16–64 år och 17 665 personer i åldern 16–74 år.

2.5 Bearbetningar

Data samlas in via direktinsamling från webb- respektive postenkät. Utöver svar från arbetsmiljöundersökningen hämtas även viss information från andra register. Kodning av yrke sker utefter vad personer tidigare haft för yrke enligt register i kombination med hur de svarat på frågan om yrke.

Utöver dessa uppgifter hämtas även information om ålder, län och kön från RTB, uppgifter om näringsgren samt sektor hämtas från BAS, uppgifter om utbildning hämtas från utbildningsregistret (UREG) och information om inkomst hämtas från inkomst och taxeringsregistret (IOT). För insamling avseende dessa variabler se dokumentation för berörd undersökning/register.

I årets undersökning har endast logisk imputering gjorts av huruvida personen har varit sysselsatt under året. I de fall där personen hoppat över frågan om den har varit sysselsatt under året men svarat på de tre efterföljande frågorna så har personen antagits varit sysselsatt under året. Detta motiveras utifrån att den då svarat på frågor rörande arbetsmiljö under året samt är registerbaserat sysselsatt. Utöver detta så har ingen imputering gjorts vid objektbortfall eller partiellt bortfall.

2.6 Granskning

2.6.1 Granskning under direktinsamlingen

I den elektroniska enkäten sker dataregistreringen direkt i webbformuläret. Hoppanvisningar mellan olika frågor i enkäten är förprogrammerade och sker per automatik vid svarssituationen.

Pappersenkäterna har scannats och kontroller har gjorts för dubbelmarkeringar och dessa har rättats upp enligt förbestämda regler. Vid databearbetningen har kontroller gjorts för felaktigheter i hopp mellan olika frågor.

2.6.2 Granskning av mikrodata och insamlade statistikvärden

Kontroller görs för att säkerställa att datamaterialet är komplett angående variabelinnehåll samt för att se till att data inte innehåller dubletter och ologiska svar.

2.6.3 Granskning av makrodata

Logiska kontroller och ytterligare manuell granskning sker i produktionsprocessen fram till de färdiga tabellerna. De framtagna andelsvärdena i tabellerna granskas så att uppgifterna är konsistenta över olika redovisningsgrupper.

2.6.4 Granskning av redovisning

Kontroller görs att alla tabeller och diagram i rapporten finns med och att rubriker är korrekta. Vidare granskas att siffervärden överensstämmer mellan text och tabeller. Rapport och tabeller skickas till extern leverantör för layout och därefter granskas innehållet av Arbetsmiljöverket och SCB. SCB granskar tabellerna i Statistikdatabasen så att uppgifterna överensstämmer med tabellerna i publikationen.

2.7 Skattningsförfarande

Skattningarna i AMU tas fram med en kalibreringsmetod, *calibration for non-response* (CNR) som körs i statistikprogrammet SAS med det SCB-utvecklade macro ETOS. Metoden använder hjälpinformation för att få urvalet att göra urvalet representativt i relation till den hjälpinformation som används. Ambitionen med kalibreringen är att minska den eventuellt snedvridande effekten bortfall kan ha på skattningarna samt för att reducera skattningarnas varians. I AMU används hjälpinformation rörande ålder, kön, inkomst, svensk eller utländsk bakgrund, utbildning och sektorstillhörighet.

2.7.1 Principer och antaganden

Antagande bakom skattningsförfarandet är att den hjälpinformation som används i tillräcklig mån kan förklara och justera för den eventuella skevhet som uppkommer till följd av bortfall.

2.7.2 Skattningsförfarande för målstorheter

Utifrån kalibreringen så tas en kalibreringsvikt fram. Kalibreringsvikten är produkt av designvikten och en justeringsfaktor som gör att de svarandes vikter summerar upp till hjälpinformationen på populationsnivå. Den kalibrerade vikten kan användas för att få fram skattningar.

För skattning av andelar, vilket är det mått som används i AMU, används följande formel:

$$\hat{Y}_h = \frac{\sum_{r_h} w_k y_k}{\sum_{r_h} w_k}$$

där summering sker över de svarande i aktuell redovisningsgrupp (r_h)

w_k =vikt för objekt k

y_k =variabelvärde för objekt kh =specifik redovisningsgrupp

2.7.3 Skattningsförfarande för tillförlitlighet

Alla punktskattningar kompletteras med tillhörande osäkerhetstal på 95 procents signifikansnivå. Dessa osäkerhetstal kan användas för att skapa konfidensintervall vilket också redovisas. Den nedre gränsen för konfidensintervallet erhålls genom att subtrahera osäkerhetstalet från punktskattningen och den övre gränsen erhålls genom att addera osäkerhetstalet till punktskattningen. I AMU prickas skattningar där antalet observationer i skattningens nämnare är färre än 50 observationer. Dessutom prickas skattningar där konfidensintervallet täcker 0% eller 100%.

2.7.4 Röjandekontroll

Det är inte aktuellt med röjandekontroll då undersökningen enbart redovisar statistik på aggregerad nivå samt att undersökningen utgörs av ett urval där punktskattningarna har en varians. Därutöver redovisas statistiken avrundad till heltal vilket i sig är ett skydd.

3 Genomförande

3.1 Kvantitativ information

Totalt tillfrågades 62 000 personer i åldern 16–74 år om att svara på arbetsmiljöfrågorna. Totalt antal som svarade var 16 203 personer i åldern 16–64 år och 17 665 personer i åldern 16–74 år. Av de 17 665 personerna som svarade var det 16 700 som sa att de hade arbetat någon gång under 2024 och tillhör därmed målpopulationen.

3.2 Avvikelser från undersökningsdesignen

Inga avvikelser från undersökningsdesignen har gjorts.

Bilagor

Bilaga_1_AM0501_Missiv och Enkat_2024